

Külföldi Erasmus+ hallgató magyarországi szakmai gyakorlatának jogi és adózási keretei

A gyakornoki jogviszonyra vonatkozó legfontosabb jogszabályok:

- az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: Art.)
- a személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Sza tv.)
- a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről szóló 2019. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Tbj.)
- a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény (a továbbiakban: Ebtv.)
- a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.)
- az Európai Parlament és a Tanács 883/2004/EK rendelete (2004. április 29.) a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról
- a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Szmvtv.)
- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban: Harmtv.)

A szakmai gyakorlat végzésének előfeltétele, hogy a külföldi Erasmus+ résztvevő, a felsőoktatási intézmény és a hazai társaság között **háromoldalú Képzési Megállapodás** – Learning Agreement for Traineeship jöjjön létre. Ez egy háromoldalú jogviszonyt hoz létre, meghatározott jogokkal és kötelezettségekkel. A résztvevő szervezetben betöltött helye, alá- és fölérendeltségi viszonya, munka-, illetve feladatköre is egyértelműen meghatározható- és a vitás esetek elkerülése végett meghatározandó- a Képzési Megállapodásban.

- A szakmai gyakorlat időtartama: 2-12 hónap.
- Végezhető a tanulmányok folytatása alatt vagy azt követően, friss diplomásként. Ez alapján a szakmai gyakorlat lehet:
 - ✓ tantervbe ágyazott szakmai gyakorlatok (beleszámítva a diplomába);
 - ✓ önkéntes szakmai gyakorlat (nem kötelező a diploma megszerzéséhez);
 - ✓ szakmai gyakorlat friss diplomások számára.
- A gyakorlat ingyenesen vagy visszatérően (pénzbeli és/vagy természetbeni juttatások ellenében) is teljesíthető.
- Az E+ program nem zárja ki azt, hogy a hallgató fizetést vagy juttatást kapjon a munkájáért (az ösztöndíja mellett)
- A szakmai gyakorlat során teljesítendő feladatoknak szorosan kapcsolódniuk kell a szakos tanulmányokhoz, az elvégzendő feladatokat egyeztetni kell a fogadó féllel is.

A szakmai gyakorlati fogadóintézmény

Lehet:

Az Európai Unió területén bármely gazdasági tevékenységet folytató vállalkozás az állami vagy magánszektorban, mérettől, jogállástól, gazdasági ágazatától függetlenül.

Nem lehet:

- EU intézményei és EU ügynökségek.
- EU-s programokkal foglalkozó szervezetek (az érdekütközések és a kettős finanszírozás elkerülése érdekében).

ADÓZÁS

Amennyiben nem fizet a foglalkoztató a résztvevőnek sem pénzbeli, sem természetbeni juttatást az Art. alapján a **hazai foglalkoztatónak nincsen bejelentési kötelezettsége a NAV felé.**

Az Szja tv. 1.számú melléklete 4.7. c) pontja alapján **adómentes bevétel:** a két- és többoldalú nemzetközi megállapodások alapján, valamint európai uniós és hazai költségvetési forrásból finanszírozott nemzetközi oktatási, képzési, kutatásfejlesztési és kulturális mobilitási programok keretében belföldi és külföldi magánszemélyek részére folyósított **ösztöndíj**, egyéb juttatás, nyújtott kedvezmény.

Amennyiben ellenérték fejében végzi a gyakornok a foglalkoztatónál a tevékenységet, úgy adófizetési kötelezettség keletkezik. Az Art 7. § 38. a) pontja alapján munkaviszony az Mt. szerinti munkaviszony, továbbá minden olyan munkavégzésre létesített jogviszony, amelyre törvény szerint az Mt. rendelkezéseit is alkalmazni kell, illetve a munkavégzésre irányuló törvényben szabályozott egyéb jogviszonyok. Ez alapján az adókötelezettség szempontjából nincs különbség az egyes foglalkoztatók között, bármely foglalkoztatónál történő ellenérték fejében történő gyakornokoskodás adózási szempontból munkavégzésnek minősül.

Egy magyar munkáltató a foglalkoztatással összefüggésben szinte minden adózási terhet levesz a munkavállaló válláról, mivel a törvények az adókötelezettségek teljesítését alapvetően a munkáltatóra telepítik. Az Art az adófizetési kötelezettség alanyaként a munkáltatót nevesíti, amikor úgy rendelkezik, hogy a levont adót, adóelőleget annak kell megfizetnie, aki azt levonta.

A (bruttó) munkabér adóterhei 2023-ban az alábbiak:

A munkavállaló munkabérét terhelő adók és járulékok (ezek levonásával számolható ki a nettó bér):

- 15% személyi jövedelemadó (szja)
- 18,5% társadalombiztosítási járulék (melyből a nyugdíjjárulék 10%, az egészségbiztosítási járulék 7%, a munkaerő-piaci járulék 1,5%)

A munkáltatót terhelő adók és hozzájárulások:

13% szociális hozzájárulási adó

A fizetendő adók és járulékok a különböző jogszabályi rendelkezésekben foglalt feltételek esetén adó-, adóalap, illetve járulékkedvezményekkel csökkenthetőek. Az összevont adóalap megállapításakor, az adóalapot csökkentő tényezőként a magyar Szja tv. számos kedvezményt megállapít: családi kedvezmény, első házások kedvezménye, a négy vagy több gyermeket nevelő anyák kedvezménye, személyi kedvezmény, 25 év alatti fiatalok kedvezménye. Ezek mértékét, igénybevételének feltételeit, érvényesítési sorrendjét az Szja tv. (29/A. §- 29/F. §) tartalmazza.

Az egyenlő elbánás elve szerint a külföldi magánszemélyt nem terhelheti magasabb összegű adó annál, amelyet azonos jogcímen a belföldi magánszemélynek meg kell fizetnie. A külföldi magánszemély az adóval kapcsolatos kedvezményeket igénybe veheti, ha összes jövedelmének legalább 75 százaléka Magyarországon adózik, és ugyanolyan vagy hasonló kedvezményt ugyanazon időszakra más államban nem vesz igénybe.

Ezen felül részesülhet a munkavállaló természetbeni juttatásokban, mint pl. céges eszközök, (telefon/gépjármű) magáncélú használata, cafeteria, költségtérítések (bérlet, útiköltség-térítés, telefonszámla hozzájárulás) A munkáltató bármilyen jogcímen adhat még juttatást, így tételes felsorolás itt nem lehetséges.

A törvényi előírásokon túl beleszámít a (bruttó) munkabérbe a munkáltató által fizetett egyéb pénzbeli juttatás, egyebek között: jutalom, prémium, bónusz, jutalék, kompenzáció.

JÁRULÉK

A járulékokból az állam a különböző társadalombiztosítási alapok (főként a nyugdíj és az egészségügy) finanszírozását biztosítja. A munkavállalói járulékok levonása a munkáltatótól történik, járulék levonására és fizetésére a munkáltató a teljes jogviszony tartama alatt köteles. Járulék: a társadalombiztosítási járulék, a nyugdíjjárulék, az egészségügyi szolgáltatási járulék, a megállapodás alapján fizetett nyugdíjjárulék és egészségbiztosítási járulék, valamint a táppénz-hozzájárulás.

Amennyiben a foglalkoztató nem nyújt pénzbeli és/vagy nem pénzbeli juttatást a résztvevőnek társadalombiztosítási jogviszony és járulékfizetési kötelezettség a szervezett szakmai gyakorlat esetében nem keletkezik.

EGÉSZSÉGÜGYI ELLÁTÁS

Az ellenérték fejében foglalkoztatott gyakornok

A Tbj. alapján a **társadalombiztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnyal egyidejűleg, a törvény erejénél fogva jön létre.** Ennek érvényesítése érdekében a foglalkoztatót bejelentési, nyilvántartási, járulék-megállapítási és levonási, járulékfizetési, valamint bevallási kötelezettség terheli. Így Magyarország állampolgárain kívül minden, Magyarországon munkát végző természetes személyre is kiterjed. **A biztosítottak a társadalombiztosítás valamennyi ellátására**

jogosultságot szerezhetnek. A biztosítás – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – **az ennek alapját képező jogviszony kezdetétől annak megszűnéséig áll fenn.**

Így a Magyarországon foglalkoztatott gyakornok a magyar állampolgárokkal azonos mértékben jogosult az egészségbiztosítás egészségügyi szolgáltatásaira, az egészségbiztosítás pénzügyi ellátásaira, baleseti táppénzre és baleseti járadékra, baleseti egészségügyi szolgáltatásra.

A nem ellenérték fejében foglalkoztatott gyakornok

- **Bármely EGT tagállamban vagy Svájcban biztosított személy Magyarországon való ideiglenes tartózkodása alatt az orvosilag szükséges egészségügyi ellátásokra jogosult, a tartózkodás tervezett idejére és az egészségi állapotra való tekintettel. Az ellátásokat – az egyenlő elbánás elve szerint – ugyanolyan feltételekkel veheti igénybe, mint egy magyar biztosított. A jogosultságot a külföldön kiállított **Európai Egészségbiztosítási Kártya (EU Kártya)** igazolja. Tehát másik EGT tagállamban vagy Svájcban biztosított személy a külföldi biztosítója által kiállított kártyával, illetve az azt helyettesítő nyomtatvánnyal veheti igénybe az ellátást.**
- Miután az EU kártya az ideiglenes tartózkodás alkalmával felmerült, orvosilag szükséges egészségügyi ellátás (ilyen a művesekezelés, várandósgondozással kapcsolatos ellátások!) igénybevételére szolgál, használatával **tervezett egészségügyi ellátás nem vehető igénybe!**
- **A biztosítottak abban az esetben kell fizetnie:**
 - ✓ amennyiben nem volt ún. orvosilag szükséges az egészségügyi ellátás,
 - ✓ amennyiben nem szerződött szolgáltatónál vette igénybe az ellátást (Szerződött szolgáltatók- NEAK /gov.hu/)
 - ✓ amennyiben nem mutatta be a kártyát, illetve kártyahelyettesítő nyomtatványt.

Harmadik államból érkezett gyakornok:

- **Amennyiben a résztvevő az EGT tagállamon kívüli harmadik államból érkezik, és hazájával Magyarország nem kötött érvényes szociális biztonsági egyezményt és tartózkodási engedéllyel rendelkezik, vagy amennyiben a résztvevő a küldő országában nem rendelkezik biztosítással, akkor a lakó-/tartózkodási/szálláshelye szerint illetékes fővárosi és vármegyei kormányhivatalnál úgynevezett **megállapodást** köthet. A **minimálbér 50%-ának megfelelő járulék fizetendő.** Az első hónapra esedékes járulékot a megállapodás megkötésével egyidejűleg, azt követően a jogosultsági hónapot megelőző hónap 12. napjáig kell megfizetni. A megállapodás a megkötésétől számított 24. hónapig az érintett személy **kizárólag sürgősségi ellátásokra jogosult.** A megállapodáson alapuló **sürgősségi ellátásra való jogosultság bizonyítására külön igazolás szolgál,** az ún. TAJ kártyát_csak a huszonnégy havi egyösszegű járulék megfizetését követően állítja ki a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező kormányhivatal. Abban az esetben azonban, ha az illető a megállapodás megkötésével egyidejűleg huszonnégy havi járulékot megfizet, akkor a megállapodás megkötését követő hónap első napjától teljes körben jogosulttá válik az egészségügyi szolgáltatásokra. Az **egészségügyi szolgáltatásokra való jogosultság nem teljeskörű!** (pl. csak sürgősségi fogászati ellátás, nem jogosult az EGT tagállamban vagy egyezményes**

államban egészségügyi szolgáltatások igénybevételére a magyar egészségbiztosító terhére, transzplantációs várólistára kerülésre)

- Javasoljuk, hogy a résztvevő ellenőrizze, hogy az European Voluntary Service által nyújtott biztosításra jogosult-e.

FELELŐSSÉGBIZTOSÍTÁS, KÁROKOZÁS

A Képzési Megállapodás része lehet, felelősségbiztosítás és más kiegészítő biztosítások megkötése a gyakorlat jellegétől függően előírható, illetve ezekről gondoskodni kell.

FOGLALKOZTATÓ BEJELENTÉSI KÖTELEZETTSÉGE

- A harmadik országbeli állampolgár mentes a munkavállalási engedély alól a harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről szóló 445/2013. (XI.28.) Korm.rendelet 15. § (1) bekezdés 18. pontja alapján.
- A foglalkoztató köteles a foglalkoztatás helye szerint **illetékes kormányhivatalnak bejelenteni** valamennyi szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személy foglalkoztatását. A foglalkoztatás kezdő időpontját legkésőbb a foglalkoztatás megkezdésének napján, a foglalkoztatás megszűnését az azt követő napon kell bejelenteni.
- **A bejelentésre kötelező formanyomtatvány nem létezik, ezért azt szabadon, bármilyen, utólag bizonyítható formában meg lehet tenni.** A bejelentésnek személyazonosításra alkalmatlan módon tartalmaznia kell a foglalkoztatottak számát, életkorát, iskolai végzettségét, állampolgárságát, munkakörének FEOR számát, a foglalkoztatási jogviszony formáját, hozzátartozó esetében a hozzátartozói jogállás megjelölését, a foglalkoztató statisztikai törzsszámát, továbbá arra vonatkozó adatot, hogy a foglalkoztatási jogviszony létrejött-e vagy megszűnt.
- A bejelentés teljesítését a kormányhivatal igazolja, és a bejelentett adatokról nyilvántartást vezet. A bejelentési kötelezettség teljesítése, illetőleg annak igazolása nem feltétele a foglalkoztatás megkezdésének.

TARTÓZKODÁS

EGT állampolgár

- Száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra az az EGT-állampolgár jogosult,
 - ✓ akinek tartózkodási célja keresőtevékenység folytatása,

- ✓ aki a tartózkodás teljes időtartamára elegendő forrással rendelkezik önmaga és családtagjai számára ahhoz, hogy tartózkodásuk ne jelentsen indokolatlan terhet Magyarország szociális ellátórendszerére, és külön jogszabályban meghatározottak szerint biztosítási jogviszony keretében jogosult az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére, vagy azok fedezetéről a jogszabályok rendelkezései szerint maga gondoskodik, vagy
- ✓ aki tanulmányok folytatása céljából felvételt nyert köznevelési intézménybe, szakképző intézménybe vagy felsőoktatási intézménybe és tartózkodása teljes időtartama során elegendő forrással rendelkezik önmaga és családtagjai számára ahhoz, hogy tartózkodásuk ne jelentsen indokolatlan terhet Magyarország szociális ellátórendszerére, valamint külön jogszabályban meghatározottak szerint biztosítási jogviszony keretében jogosult az egészségbiztosítási szolgáltatások igénybevételére, vagy azok fedezetéről a jogszabályok rendelkezései szerint maga gondoskodik,
- Az EGT-állampolgár legkésőbb a beutazástól számított kilencvenharmadik napon köteles a tartózkodását személyes adatainak közlésével bejelenteni. A regisztrációs igazolást az eljáró idegenrendészeti hatóság azonnal kiállítja, amennyiben a feltételek igazoltak. A regisztrációs igazolás iránti kérelmet az idegenrendészeti ügyindítási elektronikus felületen kell előterjeszteni.

Harmadik országbeli állampolgár

Száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodás céljából az a harmadik országbeli állampolgár utazhat be, illetve száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó időtartamig az a harmadik országbeli állampolgár tartózkodhat Magyarország területén, aki (Szmtv. 13. §)

- a) rendelkezik érvényes útiokmánnyal
- b) rendelkezik
 - ba) száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó tartózkodásra jogosító vízummal,
 - bb) tartózkodási engedéllyel,
 - bc) bevándorlási engedéllyel,
 - bd) letelepedési engedéllyel,
 - be) ideiglenes letelepedési engedéllyel,
 - bf) nemzeti letelepedési engedéllyel, vagy
 - bg) EK letelepedési engedéllyel
- c) rendelkezik a vissza- vagy továbbutazáshoz szükséges engedéllyel;
- d) igazolja beutazása és tartózkodása célját;
- e) Magyarország területén rendelkezik szálláshellyel vagy lakóhellyel;
- f) tartózkodása teljes időtartamára rendelkezik a lakhatását és megélhetését, valamint a kiutazás költségeit is biztosító anyagi fedezettel;
- g) az egészségügyi ellátások teljes körére biztosítottnak minősül, vagy egészségügyi ellátásának költségeit biztosítani tudja;

- h) nem áll kiutasítás vagy beutazási és tartózkodási tilalom hatálya alatt, illetve beutazása és tartózkodása nem veszélyezteti Magyarország közbiztonságát, nemzetbiztonságát vagy közegészségügyi érdekeit
- i) nem áll SIS figyelmeztető jelzés hatálya alatt.

A hallgatónak a kérelemben jeleznie kell, hogy Erasmus+ keretében fog Magyarországon tartózkodni.

A tartózkodási engedély száznolcvan napon belül kilencven napot meghaladó, de legfeljebb kettő év határozott időtartamú tartózkodásra jogosít Magyarország területén.

Ez az összeállítás nem képezheti semmilyen jogi hivatkozás alapját, kizárólag az alapvető tájékoztatást szolgálja. Nem helyettesíti továbbá a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóságnál történő tájékozódást, nem mentesíti a foglalkoztatót munkáltatói felelőssége alól.